

MİLLETLEŞME SÜRECİ VE ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Prof. Dr. Mustafa E. ERKAL*

ÖZET

Milletleşme tarihi, siyasi, kültürel ve ekonomik bir süreçtir. Milletleşme biyolojik değil; kültürel faktörlere göre şekillenir ve mensubiyet duygusu ön plana çıkar. Milletleşme her türlü etnik, mezhep, aşiret, boy ve bölge taassubunun aşılması milli seviyede mutabakatlara varılmasıdır. "Etnosantrizm" ve ilkel etniklik (etnik ırkçılık, kendi kendini ötekileştirme) milletleşmeyi olumsuz etkiler.

Milletleşme ve demokrasi arasında da yakın bir ilişki vardır. Demokrasi kalabalıkların değil; neden ve niçin bir arada bulduklarını fark eden milli sembollerini, idealleri olan ve ortak milli kültürünü paylaşan milletleşmiş toplumların rejimidir. Demokrasi milletleşme üzerine bina edilir. Demokrasi mi, yoksa Cumhuriyet mi şeklinde bir ayırım yapay bir ayırımdır. Milletleşme, millet ve etnisite kavramları birbirine karıştırılmamalıdır. Her etniklik birer milliyet olmamıştır ve olamaz. Metinde de yer aldığı gibi milletleşme sürecinin önündeki engeller aşılamadığı sürece milletleşme ve demokratikleşme istenen seviyeye getirilemez.

Anahtar Kelimeler: Millet, milletleşme, etniklik, demokrasi, ötekileştirme, ilkel etniklik, yeni kabilecilik, milli irade.

ABSTRACT

The article consults nationalization process and obstacles that prevent nation-building process. That process involves historical, political, cultural and economic aspects. Nationalization process deals with cultural factors above all the biological arguments. The feeling of the belonging to a nation is the prime indicator. Nationalization therefore is a nationwide consensus disregarding ethnocentrism, primitive ethnicity and ethnical racism.

Democracy is the regime of nation but not crowds and temporary human unities. Democracy or the republic is not a meaningful question to prefer. In order to promote democracy we need nationalization as a basic argument. As it is stated in this study, if we don't overcome the

* İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi

barriers confronting nation-building process; we can not produce an ideal democracy.

Key Words: Nation, nationalization, ethnicity, democracy, the otherness, primitive ethnicity, new tribalism, national decision (intention).

GİRİŞ

Milletleşme, tarihi, siyasi, kültürel ve ekonomik bir süreçtir. Milletleşmede biyolojik bir takım tasniflerden çok; kültürel faktörler aranır ve mensubiyet duygusu ön plâna çıkar. **Milletleşme**, her türlü etnik, mezhep, aşiret, boy ve bölge taassubunun aşılarak milli seviyede kültürel ve manevi bir mutabakata ulaşılmasıdır. Bir başka ifade ile; dar anlamdaki “**biz**” duygusunun toplum seviyesindeki “**biz**” duygusuna taşınmasıdır. Aslında, bu iki farklı “**biz**” duygusu birbirine rakip de değildirlerdir. **Milletleşme**, milli seviyede ortak bir yaşama tarzına kavuşmak, milli seviyede ortak kabul ve redlerin, ortak paydaların ortaya çıkmasıdır.

Milletleşme ile **demokrasi** ve demokrasinin bütün kural ve kurumlarının işletilebilmesi arasında doğru bir ilişki vardır. Demokrasi, tesadüfen bir araya gelmiş insan sürü veya kalabalıklarının değil; milli birliğini kurmuş, milli seviyede mutabakatlarını geliştirmiş, neden ve niçin bir arada bulduklarını kavramış ve oldukça gelişmiş toplumların rejimidir. Milli birliğini ve mutabakatlarını kuramamış, kafaları birçok konuda karışık olan fert ve sosyal gruplardan meydana gelen ülkeler, demokrasiyi işletemezler ve bundan da sürekli şikâyetçi olurlar. Aslında, demokrasi denen en ideal rejim **sosyal bütünleşmeye, farklı görüşler üzerinde birlikteliğe, milli ve üniter devlet anlayışına** ihtiyaç gösterir. Demokrasi bunlar üzerinde yükselir. Bunlar olmadığı sürece demokrasi bulutlar üzerinde gezinmektir. Demokrasi, kendisi ile uyuşmayan ırk, dil veya dine dayalı ayrılıkçılığın kamuflaj örtüsü olarak da düşünülmemelidir.

Milli devlete, milli kimliğe ve milliyete karşı alternatif kimlik ve mahalli egemenlik alanları açmak, demokratikleşme değil; hiçbir ciddi devletin kabul edemeyeceği egemenliğe ortak aramak ve egemenlik devridir. Farklılıklar bütünü tamamladığı oranda anlam kazanır. Hakim kültür reddedilerek

farklılıkların bütünü zenginleştireceğinden bahsedemeyiz. Bunu Yinger gibi bilim adamları da teyid etmektedir.¹

Milli ve üniter devletin ortadan kaldırıldığı, reddedildiği fertlerin neden ve niçin bir arada bulduklarını fark edemedikleri bir durumda demokrasinin, demokratik hakların, laiklik gibi konuların tartışılması da çok teorik kalır.

Demokrasi mi; yoksa **Cumhuriyet** mi ayırımı da yapay bir ayırımdır. Birbirini tamamlayan ve bir bütünün parçası olan unsurlar birbirine rakip konuma sokulamaz. Milli mücadelenin tacı olan Cumhuriyet ile barışık olmayan, rejimi, milli devleti ve milli kimliği içine sindiremeyenlerin, numaralı cumhuriyetçilerin ve ırkçı bölücülerin Cumhuriyete karşı demokrat kimliği ile ortaya çıkmaları gözden kaçmamaktadır.

Günümüzde demokrasiye de farklı anlamlar yüklenmektedir. Buna sıfat olarak **“liberal”** ve **“radikal”** kavramlarının eklendiğini görüyoruz. Küreselleşme sürecinde liberal demokrasi; milletlerin milletleşme sürecinden kalabalık olmaya dönüştürülmesinde, küreselleştirmenin ideolojisi olan çokkültürlülük tezlerinin gerçekleşmesinde ve milli devlet yapısının ufalanmasında yeterli olamaması karşısında radikal demokrasi görüşlerinin ortaya çıktığı söylenebilir.

Milletleşme ve onun etiketi olan **milliyet**, etnisite veya etniklikle karıştırılmamalıdır. Her etniklik birer milliyet olmamıştır ve olamaz. Milliyete çok dar anlamda bir etnik grup ve etniklik kapsamında bakmak da çok dar ve ufuksuz, hatta maksatlı bir bakıştır. Bu anlayış coğrafyaların milli kimliksizleştirilmesine, **hâkim kültürün** dışlanmasına yarayabilir. Bir arada yaşayabilmenin temel şartı; milli kimliği ve milletleşme sürecini dışlayarak fert veya grup seviyesinde kimlik arayışına çıkmak değildir.

Milletleşme ve milliyet içinde farklı etnisiteler bulunabilir. Bunların olması milliyet ve milli kimlikle çatışmayı gerektirmez. Milliyet ve milli kimlik ortak iradenin ve ortak varoluş anlayışının sonucudur. Milli devlet, T.C. Devleti izinle kurulan kavimler ittifakı değildir. Milli Mücadele'ye katılan hiçbir grup veya şahsa Türkiye Cumhuriyeti dışında devlet kurma taahhüdünde bulunulmamıştır. Kürtlerden Türk Milletinin ayrılmaz bir unsuru olarak bahsetmek, örf-âdetlerinin tanınacağı ve haklarının gözetileceği demek; onların genç Cumhuriyetin eşit ve anlamlı fertleri, vatandaşları yapılacağı demektir. Bundan herhangi bir imtiyaz tanınacağı veya pozitif ayrımcılık yapılacağı

¹ Yinger, M.J., *Ethnicity, Source of Strength, Source of Conflict*, New York, 1994, sh.72-73

anlamı çıkarılmamalıdır. Bundan ayrı millet, ayrı devlet anlayışını çıkarmak maksatlı bir bakıştır. Milli Mücadele ve kurulan Cumhuriyet, birden fazla millet ve devlet için yapılmamıştır.

İrkçı verilerle donatılmış Kürt değil; Kürtçülük sorunu, bir demokrasi sorunu olmaktan çoktan çıkmış, masum bir takım örtülerden kurtulmuş, küresel güç ve kıta gücünün (AB) kullandığı ve sorun yumağı yaptığı bir mesele olmuştur. Bu mesele Türkiye ve İran'a karşı Ortadoğu'da kullanılmaktadır. Bu bakımdan Kürtçülük sorunu Kürtlerin sorunu değil; ama bazı Kürtleri kullananların sorunudur. Aynen Ermeni sorununda olduğu gibi...

Milletleşme; sosyal ve kültürel bir mensubiyet şuuruyla, katılma ve paylaşmayla ortak iradenin şekillenmesidir. Mahalli veya etnik sıfatı bulunan bir kimsenin vatandaşı olduğu milli devletin milliyetine, siyasi ve ekonomik çıkarlarına sahip çıkması, onu koruması ve paylaşması vatandaş olmanın gereğidir. Bu yaklaşım bizi topluma ve millete kapanma anlamını taşıyan **etnik taassuptan (etnosantrizm)**², etnik ırkçılıktan ve dar bir etniklik koridoruna mensubiyetin dışına çıkamamaktan koruyabilir. Türk Milletine mensubiyet duygusu etnik ırkçılığı önleyebilir. **Modern etniklik** de budur. Milliyetle etnikliği rakip gibi gören bir anlayış **ilkel etnikliktir** (primitive ethnicity)³. Millet altı unsurları öne çıkaran **yeni kabilecilik** (new tribalism)⁴; hak ve hürriyetlerin kullanımını istismar eden, hedefi kültürel ve demokratik haklar olmayan, egemenlik ve parça bağımsızlığının devrini esas alan bir yaklaşımdır.

Türk, milli kimliğin ve milliyetimizin adıdır. Dün de bugün de Türk, Anadolu coğrafyasında bir etnik grup değildir. Türk'ü etnik grup seviyesine indirmek, Anadolu'da bilhassa 11. yy.dan sonra şekillenmiş daha önce de var olmuş bir kültür ve medeniyeti egemen kültür olarak reddetmenin bir başka yoludur.

1982 Anayasasında milli kimliğimiz olan Türklüğümüzün tanımında gereksiz hukuki yakıştırmalar mevcuttur. Anayasanın 66. Maddesinde "**Türkiye Cumhuriyetine vatandaşlık bağıyla bağlı olmak**" ile tanımlanan milli kimlik, eksiktir. Milli kimlik her şeyden evvel hukuki olmanın ötesinde kültürelidir. Kendilerini Türk olarak hisseden insanların çok büyük bir çoğunluğu sadece 66. Maddede yazdığı için kendilerini Türk kimliği içinde görüyor değildir.

² Erkal, M.E., **Sosyoloji (Toplumbilimi)**, 13. Baskı, İstanbul, 2006, sh. 173

³ Erkal, M. E., **Yol Ayrımındaki Ülke**, İstanbul, 2007, sh. 91

⁴ Yinger, M.J., **a.g.e.**, sh. 76

Anayasa gibi temel belgelerde mesleki asabiyet ve tek disiplinlilik aşılmalı; disiplinler arası ilişkiye önem verilmeli, küresel çıkarılara ve hayali bir AB üyeliğine takılı kalmaktan, bugün ve yarın istikrarsızlık doğurabilecek yanlışlardan da uzaklaşılmalıdır. Bir ara sahipsiz kalan mevcut anayasa taslağı ne yenidir; ne de sivildir. Türksüz Anadolu, Atatürksüz Türkiye amacına dönüktür. Türk, sadece bir ırkı çağrıştıran bir kavram değildir. Türk ve Türk milliyetçiliğini de ırkçılık olarak anlama yanlış ezberinden uzaklaşılmalıdır. Bu gibi yanlışlar milletleşmeye zarar vermektedir. Sözde yeni anayasa taslağında ve madde gerekçelerinde **“ülkenin bölünmez bütünlük”** ilkesinden, **“laik Cumhuriyetin”** korunmasından, **“toplum yararı”** kavramından, **“milletin huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet içinde”** ifadesinden, **“devletin temel amaç ve görevleri”** anlayışından ve bilhassa **“Türk”** kavramından rahatsız olanların ne taslak hazırlamaya hakları; ne de bu alanda görevlendirilme yetkileri olabilmelidir.

Milletleşmede önemli bir rol oynayan **dil**, milli devletin dilidir. Devletin dilinin reddedilmesi, milletleşmeden geriye boy, kabile, etnisite şeklindeki asabiyetin bir başka anlamda farklılıkçı ırkçılığın öne çıkarılmasıdır. İnsanların birbirini ötekileştirmesine fırsat hazırlanmasıdır. Devletin dilinin Türkçe olması, mahalli dil ve ağızlarla uğraşılması onların yasaklanması anlamına da gelmez.

Dil, önemli bir kültürel gösterge ve kültür unsuru olmakla beraber; kültürün (yaşama tarzının) bütünü değildir. Nitekim, 1893'te Fransa'da insanların ancak üçte biri Fransızca biliyordu. Ancak, Almanya ve İtalya da 1870'lerde tek dil etrafında birleşerek milli devlet (nation-state) oldular. Etniklik veya etnik grup da sadece dile dayanmaz. Etniklik ve etnik grup da daha ziyade kültürel olduğuna göre, sadece dil ile özdeşleştirilemez. Kıрманçça konuşan bazı Karakeçililerin veya Türkmen köylerinin, aşiretlerinin etnisitesini sadece dile dayandırabilmek mümkün müdür? Bu bakımdan, **ana dili Türkçe olanı sadece Türk kabul etmek, bir ölçüde mensubiyet duygusunu dışlamak, milli kimlik konusunu dar anlamaktır.** Türk, Türkçe konuşandır ifadesi yanlış değildir; ama eksik sayılabilir. Nitekim, çeşitli sebeplerle Türkçesini kısmen veya tamamen kaybeden Türkleri ne yapacağız? Kişinin aidiyetini (mensubiyetini) sadece anadili belirlemez. O belirleyici faktörlerden sadece birisidir. Nitekim, etniklik konusunda ülkemizde yapılan araştırmaların

çoğunda, anadili Türkçe olmayanların önemli bir bölümü kendilerini Türk kimliği içinde hissetmektedirler.⁵

Bilhassa son dönemde Soğuk Harp döneminin geride kalması, iki kutuplu dengeden tek kutuplu, tek patronlu bir Dünyaya geçilmesi ve Dünyaya Yeni Düzen biçilmesi çabalarında; dünün klâsik çatışma aracı olan klâsik ideolojilerin yerini etnik, mezhep ve cinsiyet çatışmalarının aldığı görülmektedir. Klâsik anlamda yönetenler ve resmi kanal tarafından daha ziyade ortaya konan ve bilhassa Batı kültürünün öznesi olan “ötekileştirme” çabaları, bugün değişik bir boyut kazanmıştır. Küreselleşmenin ideolojisi olan çokkültürlülük tezlerinin işletilebilmesi için; bazı fert ve gruplar alışılmışın aksine kendi kendilerini ötekileştirmekten çıkar ummaktadırlar ve dış destek görmektedirler.

Milli kimlik ve milletleşme sürecine kast eden tuzak ve aldatmacalar bize göre terörün Türkiye’de asıl boyutudur. Terörü sadece terör örgütü ile özdeşleştirmek yanlış değil; ama eksik bir bakıştır. Ülkenin sosyal yapısını, dokusunu bozucu, yıpratıcı, onu tanınmaz hale getirici, silâhlı veya silâhsız her türlü fikir ve eylemi terör kapsamı içinde görebiliriz. Buna inanç dünyalarında oynanan Vatikan patentli diyalog oyunlarını üç semavi dini tek dinleştirmeyi, Müslüman devşirmeyi ve küreselleştirilmeye hizmet eden yeni yapay dini hareketleri de ilâve edebiliriz.

Milletleşme konusunda içine düşülen bir çelişki de; toplumların ne ölçüde homojen veya karmaşık oldukları konusundaki yanılgılardır. **Homojen** bir sosyal yapı, etnik (mahiyet farkı) ve yan kültür (derece farkı) farklılıklarının asgari seviyede bulunduğu ve hâkim kültürden asgari ölçüde sapma gösterdiği bir yapının adıdır.⁶ Yan veya alt kültür farklılıklarının olması homojenliği bozmaz. Homojenliğin bulunması da, yan kültür farklılıklarının inkârı değildir.

MİLLETLEŞME SÜRECİNİN ÖNÜNDEKİ BAZI ENGELLER

- Sadece biyolojik gerekçelerden hareket edilerek, bölücü ırkçı yaklaşımlarla milliyet ve vatandaşlık anlayışını dışlayarak, etnikliği milliyet gibi görerek ayrı millet ve milletler aramak,
- Milliyetle etnisiteyi birbirine karıştırmak ve rakip görmek,

⁵ Bkz. Türkdogan, O., “Ulus Devletin Yolu Kesiliyor mu?”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Ocak 2004, sh. 47-51; Somuncuoğlu, S., “Türkiye’de Anadil ve Aidiyet Duygusu”, *Yeniçağ Gazetesi*, 16 Ocak 2008.

⁶ Erkal, M. E., *Küreselleşme-Etniklik-Çokkültürlülük*, İstanbul 2005, sh. 169

- Bazı ırkçı mülâhazalarla bazı fert ve grupların kendi kendilerini ötekileştirerek toplumdaki soyutlamaları, dışlamaları,
- Küreselleşmenin çokkültürlülük tezi ışığında; parça ile bütünü, mahalli ile millinin çatıştırılması, ferdin tekleştirilmesi, milletlerin kalabalıklaştırılması, coğrafyaların kimiksizleştirilmesi, farklılıkların kutsallaştırılması, etnik çatıştırmalar ve egemenliğin devri,
- Sosyal bütünleşmeyi sadece mekânda birlik olarak anlayan, kültürel mutabakatları ve ortak paydaları dışlayan çıplak kültürel boyutu olmayan bir Türkiyelilik anlayışının çözüm zannedilmesi,
- Grup ve cemaat çıkarlarının milli çıkarların önüne geçirilmesi ve değişik şekillerde topluma kapanma,
- Ferdi toplumdaki soyutlayıcı, “fert mi-toplum mu, fert mi-devlet mi” tartışmalarının sosyal bağları zedelemesi,
- Devletin dili yerine yabancı dille eğitim öğretimin doğurduğu yabancılaşma,
- Önü açılmış milli devletlere karşı bir dış politika aracı olarak etnik odaklı terörün kullanılması,
- 1934 Soyadı Kanunu’nun doğurduğu kimlik krizi, (Soyadları değiştirilen, yeni soyadı alan veya soyadları kısaltılanların soy kütüklerinin belirsizleşmesi ve yeni nesillerce tanınamaması)
- İşsizliğin ve gelir dağılımındaki bozuklukların vatandaşlık ve mensubiyet duygusunu zayıflatması,
- Yolsuzluk, adam kayırma ve yabancılaştırma şekline dönen bazı özelleştirmelerin geleceğe olan güveni sarsması, milli meselelerde ilgisizlik ve kayıtsızlık doğurması,
- Siyasi merkezli ekonomik krizler, bağımlı ekonomilerin krizden daha fazla etkilenmeleri, yerli tekellerin yerini yabancı tekellerin alması, çok uluslu şirketlerin iç ticarete girmeleri,
- Artan dış borç, iç borç ve cari açık nedeniyle toplumda yeni ekonomik krizlerin çıkabileceği beklentisinin yaygınlaşması. Önce devletin daha sonra da milletin borçlandırılarak ekonominin, dış politikanın ve düşüncenin, milli tavır alışların ipotek altına alınması, dondurulması,

- Ekonomik mantık içinde sosyal devlet anlayışından uzaklaşarak vatandaşın sahipsiz bırakıldığı anlayışının yaygınlaşması, gelir grupları ve yörelerarası dengesizliklerin artması, sanayicinin ithalatçılığa özendirilmesi, üretmeden tüketme anlayışının teşviki,
- Devletin kendini tüccar, vatandaşı da müşteri gibi görme yanlışıyla geleneklerin sarsılması,
- Aşırı bölgecilik ve hemşehrilik duygusunun dayanışma eksikliği dolayısıyla öne çıkarılması,
- Laik-antilaik ve kılık kıyafetle ilgili kısır tartışmaların müzmin bir sosyal hastalık haline büründürülmesi,
- Bizim yapımıza uymayan alt kimlik-üst kimlik tartışmaları,
- AB-Türkiye ilişkilerinde ortaya çıkan gurur ve haysiyet kırıcı örneklerin çoğalması ve yönetenlere itimadın sarsılması,
- Yabancıların iç işlerimize karıştırılmasının bir gelenek haline getirilmesi,
- Kavram anarşisinin sürmesi,
- Aile yapısını tahrip edici yayın ve görüntülerin kötü örnek olması, ahlâki değerlerin zedelenmesi, artan intihar ve boşanmalar, tesadüfi evlilikler,
- Alkol ve uyuşturucu terörünün yarattığı sorunlar,
- Bizim damgamızı taşıyan geleneksel sanatlarımızı koruyarak geliştirememek, tanıtamamak,
- Yer adlarındaki maksatlı maksatsız değiştirmeler,
- Türk mutfağındaki yabancılaştırma,
- Düzeltici, yenilikçi tavır yerine birçok alanda ortaya çıkan silbaştancılık,
- Türk tarihine bir bütün olarak bakamamak, özellikle Cumhuriyet-Osmanlı çekişmesi,
- Ümmet ve millet anlayışının birbirine rakip gibi zannedilmesi,
- Eğitim ve öğretim politikalarının milli kimlik ve kültür kazandırma, kendini tanımadan çok çıplak bilgi ve meslek kazandırması,

ülkemizdeki mutabakatsızlığın "kararsız toplum" manzarası çizmesi, bunun eğitim ve öğretim politikalarına yansımaları.

- Cumhuriyetçi ve demokrat olmayı bir bütünün ayrılmaz parçaları olarak değil de; rakip gibi görülmesi
- M. K. Atatürk başta olmak üzere milli lider ve önderleri, önde gelen fikir adamlarımızı yıpratıcı saldırılar,
- TSK'ni hedef alan maksatlı saldırılar ve TSK'yı ülke üzerinden oynanan oyunlara karşı en büyük engel görmek,
- Hukuk devletinin parti devletine dönüştürülme gayretleriyle demokrasinin kan kaybetmesi ve bunun toplum üzerindeki olumsuz etkileri,
- Kuvvetler ayrılığı prensibinin zedelenmesi, yürütmenin adeta yargı erkini üstlendiği örneklerinin ortaya çıkması ve bunun yarattığı istikrarsızlık ve karmaşa,
- Rejimi ve sistemi ayakta tutan kurumlar arası tamlama yerine; kurumların rakip gibi faaliyetleri.

Sosyolojik açıdan milletleşmeden bahsederken bir önemli nokta üzerinde de duralım. Batı'da kapitalizmin gelişmesi ve şehirliler (burjuvazi) hareketiyle serpilen milliyetçilik ve milletleşme hareketlerini tek veri kabul ederek Doğu toplumlarına ve bizim tarihimize yaklaşmak yanıltıcı olabilir. Henüz Batı'da kapitalizm ve şehirli gerçeği ortaya çıkmadan asırlar önce, Doğu'da Çin'e karşı siyasi, ekonomik, kültürel bakımdan varlığını korumak isteyen Türk topluluklarının tarihi yazıtlara geçen çabaları milliyetçilik değil midir? Milliyetçiliği ve milletleşmeyi 1789 Fransız İhtilâli'ne dayandırarak yorumlamak ve başlatmak bu kavramın Batılı yorumu için uygun olabilir. Ancak, basit ve kolay genellemelerden kaçınılmalıdır. Sosyoloji ve sosyal bilimler öncelikle bunun gerekliliğini bize öğretir.

Bir diğer nokta da; Cumhuriyeti kuranların Orta Asya ağırlıklı bir yapı tercih etmeleri, kültürel bağı Orta Asya kökenine dayandırmaları, ondan kopmamaları da yadırganacak bir şey değildir. Çünkü; bu Türkün tarihi yürüyüşüne uygundur. Türk tarih ve medeniyetini 1071 sonrasıyla başlatmak ve Orta Asya bağından kopararak sadece Anadolu ile sınırlandırmak ve

Anadolu'da bizim de koruyup kolladığımız, rakip görmediğimiz Anadolu Medeniyetlerini esas alarak yeni soy ve atalar arayışına çıkmak, tarihi süreci bir yerde kesip geçmişini reddetme çabasıdır.

Biz Anadolu'da yaşamış, Anadolu'ya katkı yapmış hiçbir topluluğu reddetmeyiz. Ancak, bunları reddetmemekle beraber; Anadolu'da Selçuklu'yu ve Osmanlı'yı ve günümüzde de Cumhuriyet Türkiye'sini hâkim kültür olmaktan uzaklaştırıcı çarpıtmaları da kabullenemeyiz. Gerek savaş, gerek barış dönemlerinde kültürün maddi ve manevi unsurlarıyla karşılıklı alışverişler olmuştur. Ancak, bu alışverişler Anadolu'da Türk kültür ve medeniyetini dışlayamamış ve sürmesini de engelleyememiştir. Hâkim kültür yaşar, yaşatır, korur ve kollar. Eğer biz İspanya'da Endülüs'te yapılan kültürel soykırımı, Anadolu'da ve Balkanlar'da yapmış olsaydık; bugün ne Anadolu medeniyetleri ifadesi kullanılabilir, ne de Balkanlar'da bizim dışımızda izler kalabilirdi.

Anadolu'ya gelen Türkler 1071 öncesi de söz konusudur. Türk topluluklarını sadece göçebe olarak kabul etmek de yanlıştır. Çünkü, Batılı evrimci değişme kalıplarının aksine; Türk tarihinde hem göçebelik, yarı göçebelik; hem de yerleşik hayat birlikte yaşanmıştır. Aslında, sadece göçebe toplulukların geleceğe tarihi belge aktarmaları da zordur. Türk tarihinde bu da söz konusu değildir. Milli kültürümüzün bazı maddi ve manevi öğelerine bizim dışımızda sahip arama da eksik bir yaklaşımdır. Kendi atalarını bırakıp başka atalar aramak gibi... Bazı maddi kültür unsurları, yediğimiz, içtiğimiz, kullandığımız maddeler, başka kültür ve medeniyetler tarafından da kullanılmış, hatta bulunmuş olabilir. Önemli olan; bunları farklı kullanma üslubunun bulunup bulunmamasıdır. Zeytinyağını zeytin yetiştiren genelde Akdeniz ülkeleri kullanır. Ancak, bu Türk mutfağında bize özgü isimlendirilmiş yemeklerde bir tat ve şekil alır. İmambayıldıda, zeytinyağlı dolma örneklerinde olduğu gibi...

Bu kadar iyimser ve başka kültür ve medeniyetleri öne çıkarmada bonkör davrananların, özellikle bazı komşu ülkelerin tavırlarından habersiz olmamaları gerekir. Kıbrıs Rum Kesimi'ne gitmek isteyen bir turist KKTC'den bir eşek alır. Bu eşekli turist Rum Kesimi'ne sokulmaz. Yine KKTC'den alınan bir köpeği ülkesine götürmek isteyen Güney Kıbrıslı bir Rum'a müsaade edilmez ve köpek sınırda yakılır. Hayvanların ve portakalların bile milliyetini tayin edecek kadar şövenist ve ırkçı Rum tarafının bulunduğu göz ardı edilebilir mi? Yunanistan'ın en son Türk lokumu ve diğer bazı bize özgü tatlı ve yemeklerin patentini aldığı, "Bunlar da Türklerin yiyeceğidir, bunları kabullenelim" demediği bilinmektedir.

Bir Türkün buluşu olan “Behçet hastalığı”nın bulunuşunu takdir edip bunu Türk’e etiketlememişler, bu hastalığa kendi dillerinden bir isim bulmuşlardır.

Anadolu rahatsız edilmeye müsait bir coğrafyadır. Eğer savaşta kovduklarımızı barışta tekrar bu coğrafyaya davet etmek istemiyorsak; barış içinde caydırıcı olacaksak; yabancılara yeni tapular vermek niyetinde değilsek; yeni garip arayışlar içinde Cumhuriyet ve Milli Devletten vazgeçmiyorsak; ölçüyü de kaçırmamamız gerekir. Kimseyi ne inkâr edelim, ne egemenlik dağıtacak yeni ortaklar arayalım, ne de yaşadığımız coğrafyayı sahiplenmede tahrik edelim.

Milletleşmenin önündeki engeller olarak yukarıda belirttiğimiz maddelere yapılacak bir ilave de **milli irade** konusundaki farklı yaklaşım ve değerlendirmelerdir. Ülkemizde karşılaştığımız sorunlardan birisi de bazı siyasilerin demokrasiden yana görünüp, demokrasiyi yıpratmaları ve uzlaşma kültüründen uzaklaşmalarıdır. Bazı kurumlardan rövanş alma şekline bürünen inatçı ve kavgacı üslup istikrarı zedelediği gibi, siyasi ortamı da germektedir. Siyasette sürekli gerginlik ve kısır çatışma ortamı milli şuuru ve vatandaşlık bilincindeki kayba sebep olmaktadır.

Milli irade sadece seçim sandıklarından çıkan sonuçlarla ölçülecek kadar dar değerlendirilebilecek bir konu değildir. Demokrasinin gereği olarak seçim sandığından ülkeyi kimin yöneteceği, yürütme erkinin kimlerden meydana geleceği sonucu çıkar ve buna da saygı aslında demokrasiye saygıdır. Siyasi iktidarlar bürokraside kiminle çalışacaklarını ve kadrolarını yasalara uygun olarak kendileri tayin ederler. Sandıktan çıkan iktidarlar Türkiye’nin ismini, başkentini, milli resmi dilini, Anayasanın temel ve değiştirilmesi bile teklif edilemez maddelerini, demokratik rejimini, Cumhuriyeti, milli kimliğini, üniter milli devlet yapısını rey aldım diye değiştirme yetkisine sahip olamazlar. Kuvvetler ayrılığını yıkıp yargının yasamanın yerine geçemezler. **Sandıktan oy aldım diye Devleti yıkıp tekrar kurma hakkına sahip olamazlar.** Dış dayatmalara paralel olarak yer altı ve yer üstü kaynaklarını ona buna peşkeş çekemezler. Dış telkinlerle ülke gerçekleri ile bağdaşmayan milli bağımsızlığı dinamitleyen, egemenliği devr eden tasarrufta bulunmazlar. Dışarıdan dayatılan anayasa taslaklarını savunamazlar.

Milli iradenin daha kapsamlı bir yanı vardır ki; o da o devletin temel kuruluş felsefesine, devlet olma varlığına saygıdır; sadakattir ve bağlılıktır. Bu temeli yıpratmamaktır. İradenin milliliği asıl burada aranmalıdır. Siyasi iktidarlardan iktidara %80 oy ile de gelseler, bu temel esaslar aranır. İktidarların

görevi müesses düzeni yıkmak, varoluş sebebini ve gerekçelerini ortadan kaldırmak, tanınmaz hale getirmek değildir. Ülkeye bir çok şey katabilmek ve ileri götürebilmektir.